Rakennus- ja ympäristölautakunnan lausunto asiassa 780/03.04.04.04.19/2026

RakYmplk 25.06.2026 § 102
152/11.03.01/2026

Valmistelija Ympäristörihteeri Noora Anttila

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on päiväyksellä 15.5.2026 pyytänyt lausuntoa valituksen johdosta asiassa dnro 780/03.04.04.04.19/2026. Lausunto valituksen johdosta on pyydetty toimitettavan hallinto-oikeuteen 22.06.2026 mennessä. Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on pidentänyt varsinaisen valituksen johdosta annettavan lausunnon määräaikaa pyynnön mukaisesti 3.7.2026 asti.
Kunnan ympäristönsuojelu on pyynnöstä toimittanut 6.5.2026 hallinto-oikeuteen valituksenalaisen päätöksen (26.3.2026 § 45) perusteena olleet asiakirjat (10 kpl).

Ympäristönsuojeluviranomaisen selostus asiasta:
26.8.2024 Kittilän kunnan ympäristönsuojelu teki valvontakäynnin kiinteistölle [redacted] haittailmoituksen johdosta. Käynnillä todettiin, että kiinteistöllä oli jätelain (646/2011) 5 §:n mukaisia aineita tai esineitä, jotka sen haltija on poistanut tai aikoo poistaa käytöstä taikka on velvollinen poistamaan käytöstä.
28.11.2024 kunnan ympäristönsuojelu postitti kiinteistön omistajalle samalle päivälle päivätyn siivouskehotuksen. Tiedot kiinteistön omistajasta on tulostettu 11.11.2024 KuntaNet-kuntarekisteristä (*Liite 1. Kiinteistön tiedot*). Kehotuksen mukaisten siivoustoimenpiteiden toteuttamisen määräaika oli 29.8.2025.
4.12.2024 kiinteistön omistaja on ollut yhteydessä puhelimitse kunnan ympäristönsuojeluun ja kertonut, että siivouskehotuksen mukaiset jätteet eivät ole hänen. Kiinteistön omistajalle on selvennetty, että jätelain 74 §:n mukaan toissijainen siivoamisvelvollisuus on kiinteistön omistajalla, kun roskaajaa ei saada selville. Ympäristönsuojelu on myös neuvonut tekemään ilmoituksen asiasta poliisille, koska ympäristönsuojelulla ei ole toimivaltaa roskaajan tai roskaamisrikoksen selvittämiseksi.
1.9.2025 ympäristönsuojelun viranhaltijat kävivät valvontakäynnillä kiinteistöllä siivouskehotuksen määräajan jälkeen. Valvontakäynnillä todettiin, että kiinteistö näytti pääosin samalta kuin edellisellä kerralla 26.8.2024. Silmämääräisesti arvioituna kiinteistöllä oli kaikki samat jätteeksi luokiteltavat tavarat kuin vuoden 2024 käynnillä. Tämän perusteella ympäristönsuojelu on päättänyt aloittaa jätelain 129 §:n mukaiset hallintopakkotoimet kiinteistön laillisen tilan palauttamiseksi.
20.1.2026 päivätyllä kuulemiskirjeellä kiinteistön omistajalle asianosaisena varattiin hallintolain (434/2003) 34 §:n ja uhkasakkolain (1113/1990) 22 §:n mukaisesti tilaisuus selityksen antamiseen asiassa. Kyseessä oli hallintopakkoprosessin asettamisvaiheen kuuleminen. Kuuleminen kohdennettiin kiinteistön omistajalle. Kuulemiskirje lähetettiin saantitodistuksella. Postilta saatujen tietojen mukaan kuulemiskirje on noudettu 4.2.2026.

23.2.2026 kiinteistön omistajan päämies on antanut vastineen kuulemiseen. Vastine on huomioitu niiltä osin, kuin vastine on koskenut käsittelyssä olevaa asiaa.
26.3.2026 Kittilän kunnan rakennus- ja ympäristölautakunta on tehnyt päätöksen teettämisuhan asettamisesta. Päätöksen mukaan asianosainen on laiminlyönyt kiinteistöä koskevan siivouskehotuksen. Viimeisimmällä tarkastuksella 1.9.2025 kiinteistön on todettu yhä olevan jätelain 72 §:n vastaisesti roskaantunut. Valvontaviranomaisen tietoon ei ole tullut sellaisia seikkoja, joiden perusteella 28.11.2024 annetun kehotuksen velvoitteita voitaisiin pitää kohtuuttomina. Määräyksen antamiselle ja teettämisuhan asettamiselle on olemassa lainmukaiset perusteet.

Kittilän kunnan ympäristönsuojelu katsoo, että jätelaissa ei ole valittajan asiamiehen esittämää väitettä ”*ensisijainen selvitysvelvollisuus on ensin ympäristöviranomaisilla ja viime kädessä poliisilla*”. Selvitysvelvollisuuden sijaan jätelain 24 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojelulla on valvontavelvollisuus: *Tämän lain mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat Lupa- ja valvontavirasto sekä kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa (64/1986) tarkoitettu kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Ne valvovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista.* Lisäksi hallintolain 31 §:n mukaan *Viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset.* Ympäristöministeriön julkaiseman *Ympäristönsuojelulainsäädännön laillisuusvalvontaopas 2014* mukaan: *Hallintolain 31 §:n mukaan viranomaisen velvollisuutena on asian selvittäminen. Selvittämiskeinoja ovat tarkkailu ja seuranta, selvitysten pyytäminen asianosaisilta, valvontakäynti, tarkastus, katselmus ja asianosaisten kuuleminen. Keinoja ei ole kuitenkaan laeissa rajattu tai priorisoitu.* Viranomainen ei kuitenkaan voi ylittää toimivaltuuksiaan asian selvittämisessä. Ympäristönsuojelu on selvittänyt asiaa riittävästi oman toimivaltansa ja asian laatuun nähden.
Asiamiehen antaman selvityksen mukaan ympäristönsuojeluviranomainen ei ole tutkinut lainkaan asianomistajan ilmoitusta alueelle jätetystä peräkärrystä. Asialla ilmeisesti viitataan käyttökelpoisen näköiseen peräkärryyn, mikä on havaittu vasta vuoden 2025 tarkastuskäynnillä annetun siivouskehotuksen määräajan jälkeen. Ympäristönsuojelun antamassa siivouskehotuksessa on kehotettu siivoamaan kiinteistölle kertyneet jätteet ja käytöstä poistetut tavarat. Ympäristönsuojelun siivouskehotus ei ole ottanut kantaa käyttökelpoisten tavaroiden säilyttämiseen alueella, eikä ympäristönsuojelun tiedossa ole ollut, onko kiinteistön omistaja antanut muille henkilöille/yrityksille lupia käyttökelpoisen tavaran säilyttämiseen kiinteistöllään. Tämän vuoksi peräkärryn omistajan tai osapuolten välisten mahdollisien sopimusten selvittäminen on ollut epäolennaista ympäristönsuojelun työtehtävien kannalta.

Valvontaviranomaisen tietoon ei ole tullut sellaisia seikkoja, joiden perusteella 28.11.2024 annetun kehotuksen velvoitteita voitaisiin pitää kohtuuttomina.
Lopuksi, Rakennus- ja ympäristölautakunta ei ole ylittänyt toimivaltaansa, vaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on jätelain 24 §:n mukainen

valvontaviranomainen, jonka on tarvittaessa *tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään tai kielletään* (Jätelaki 129 §). Rakennus- ja ympäristölautakunnan päätös ei ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä, vaan asiassa on noudatettu hallintolakia.

Ympäristönsuojeluviranomaisen vastaus esitettyihin vaatimuksiin:

Jätelain 72 §:n mukaan *ympäristöön ei saa jättää jätettä, hylätä konetta, laitetta, ajoneuvoa, alusta tai muuta esinettä eikä päästää ainetta siten, että siitä voi aiheutua epäsiisteyttä, maiseman rumentumista, viihtyisyyden vähentymistä, ihmisen tai eläimen loukkaantumisen vaaraa tai muuta niihin rinnastettavaa vaaraa tai haittaa (roskaamiskielto). 73 §:n mukaan roskaajan on poistettava roskaava esine tai aine ympäristöstä ja muutoinkin siivottava roskaantunut alue.*
Jos roskaajaa ei saada selville tai tavoiteta taikka jos roskaaja ei huolehdi siivoamisvelvollisuudestaan, siivoamisvelvollinen on… alueen haltija, jos siivoaminen ei ole kokonaisuutena arvioiden kohtuutonta ottaen huomioon haltijan mahdollisuudet ehkäistä roskaantumista tai huolehtia siivoamisesta, roskaantumisen määrä ja roskaantuneen alueen sijainti sekä muut näihin rinnastettavat seikat. (74 §) Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi määrätä siivoamisvelvollisen täyttämään velvollisuutensa. (75 §)

Ympäristönsuojelulainsäädännön laillisuusvalvontaopas 2014 mukaan *Lainvastaisen tilan havaitessaan valvontaviranomaisella on aina velvollisuus ryhtyä toimiin laillisen tilan palauttamiseksi. Viranomaisille on ympäristölainsäädännössä annettu keinovalikoima puuttua lainvastaisten tilanteiden korjaamiseen sekä vastoin lakia toimineiden edesvastuuseen saattamiseen. -- -- Valvonnan keinoja puuttua lainvastaiseen toimintaan ovat asian selvittäminen, kehotus, määräys tai kielto sellaisenaan tai hallintopakolla tehostettuna, toiminnan välitön keskeyttäminen sekä tutkintapyyntö esitutkintaviranomaiselle.*
Viranomaisen harkitessa, millaisilla keinoilla lainvastaiseen tilaan puututaan, on syytä ottaa huomioon eri toimenpiteiden tavoitteet. Esimerkiksi hallintopakkomenettelyn tavoitteena on asian laillisen tilan palauttaminen, kun taas rikosilmoitus tähtää lainrikkojan rikosoikeudelliseen vastuuseen saattamiseen, josta seurauksena on rangaistus ja mahdollinen vahingonkorvaus tai rikoshyödyn menettäminen. -- -- Määräyksiin tai kieltoihin sekä niitä tehostavaan hallintopakkoon joudutaan turvautumaan silloin, kun kehotus ei ole riittävä toimenpide tai se ei johda toivottuun tulokseen. Viranomainen voi antaa tällöin toiminnanharjoittajalle määräyksen tai kiellon toimia tietyllä tavalla sekä tehostaa velvoitetta uhkasakon, teettämisen tai keskeyttämisen uhalla. Hallinnollisten valvontatoimien käyttö päättyy vasta, kun lainvastainen tilanne on korjattu. -- -- Hallintopakon funktio on kuitenkin laillisen tilan palauttaminen, eikä hallintopakon uhkia pidetä lähtökohtaisesti sanktioina vaan painostuskeinoina eli hallinnollisen määräyksen tehosteina. (Ympäristönsuojelulainsäädännön laillisuusvalvontaopas 2014).

Edellä selostetun perusteella Kittilän kunnan rakennus- ja ympäristölautakunnan päätös 26.3.2026 § 45 tulee pitää voimassa kiinteistön laillisen tilan palauttamiseksi. Asianosainen on laiminlyönyt kiinteistöä [redacted] koskevan siivouskehotuksen. Ja viimeisimmällä tarkastuksella 1.9.2025 kiinteistön on todettu yhä olevan jätelain 72 §:n vastaisesti roskaantunut. Valvontaviranomaisen tietoon ei ole tullut sellaisia seikkoja, joiden perusteella 28.11.2024 annetun kehotuksen velvoitteita voitaisiin pitää kohtuuttomina. Määräyksen antamiselle ja teettämisuhan asettamiselle on olemassa lainmukaiset perusteet. Teettämisuhan asettamista ei voida katsoa ilmeisen tarpeettomaksi, koska asianosainen ei ole hoitanut velvoitettaan kehotuksesta huolimatta. Teettämisuhan asettaminen tarkoittaa sitä että, jos valvontaviranomainen uusintatarkastuksessa havaitsee, ettei tämän määräyksen mukaista velvoitetta ole noudatettu määräaikaan mennessä, se voi tuomita tekemättä jätetyn velvoitteen teetettäväksi asianosaisen kustannuksella. Koska asiassa on kiistatonta, että asianosainen on kehotuksesta huolimatta tietoisesti toiminut jätelain vastaisesti, rakennus- ja ympäristölautakunnan valvovana viranomaisena on ollut syytä antaa asiassa jätelain 126 §:n mukainen määräys jätelain 129 §:n mukaisella teettämisuhalla tehostettuna.

Hallintolain 64 §:n mukaan *hallintoasiassa kukin vastaa omista kuluistaan,* eikä viranomainen siis ole vastuussa asianosaiselle hallintoasiassa mahdollisesti syntyneistä kuluista. Kittilän kunnan ympäristönsuojelu-viranomainen katsoo, että vaatimus oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta on perusteeton ja kohtuuton, koska päätös ei ole valituksessa esitetyillä perusteilla lainvastainen, eikä päätöksen kumoamiseen valituksen johdosta ole aihetta. Valituksessa esitetyt perustelut eivät myöskään näytä toteen sitä, että Kittilän kunnan ympäristönsuojelu olisi toiminut virheellisesti kyseisessä asiassa.

Esittelijä — Ympäristösihteeri Anttila Noora

Päätösehdotus — Lautakunta hyväksyy lausunnon

Päätös — Esitys hyväksyttiin.